

PLØJEMARKER

Udsendt som nytårshilsen til Landsforeningens medlemmer - 2012

Landet skal være hvidt og skinne, naar Aaret slutter, ved Jul og Nytaar. Der skal være Sne, og Himlen skal staa uendelig høj over den. Det ved man fra Barnsben. Selv om det er et Billede, der kan gøres gode Forretninger paa, bliver der ved at være et Uskyldens Lys i det, for som det først blev skabt af Barnetanken, springer det hvert Aar nyfødt ud af barnlige Sind, som ikke lader sig forvirre af Uordenen og Uvirkeligheden udenfor i Naturen, hvor der som Regel er Pløre, Taage og Graavejr.

Det er jo det normale, Og det kan også være skønt. Her i det hældende Aar kom jeg en Tur gennem Landet. Det var klædt til Vinterhøjtid efter gammel Sæd, sort i sort. Udenfor Kupévinduet vandrer Pløjelandets tunge Bølger forbi. Himmel er der ikke over det, kun et lavt Taagetag. Et Plovspand dukker frem af Disen. Angen staar tykkere foran Hestenes Næser, Manden gaar bøjet mellem Plovhornene uden at ænse os. Nu er vi langt forbi. Heste og Mand flytter Benene, men det ser ud, som kommer de ikke af stedet. Nu viskes de ud i Taagen, nu er de en Erindring, mærkelig gammel allerede, urgammel, som husket gennem Aarhundreder.

Flyvende afslører vi Landet, som det gemmes under Disen. Det lysner underligt. Her passerer vi et Sted, et Par af Taagerigets Marker, hvor der er kommet en overraskende Gæst, hvor det guddommelige er steget ned paa Jorden. Solen skinner her. De kalkede længer paa Gaarden derovre er stærkere lysende, end man mindes, hvidt kunde være. Velkommen ! raaber en rød Gavl. Paa Grønjorden er det korte Græs saa inderligt grønt, at man maa tænke paa et Vers af Ingemann, ikke paa noget bestemt Vers, men på selve det ingemannske Vers, det er ogsaa inderligt grønt. Paa denne Lysø her maa Lykken bo ! tænker den forbijagende enfoldigt, og saa er den borte. Igen skumrende Pløjejord. For hvert Sekund farer vi forbi hundrede Furer, som ligger stille ved Siden af hverandre. Et vældigt Arbejde, Pløjningen, som klæder Landet i det uldsorte Vintertøj og jordfæster Aaret. Man regner ud, at skulde een Mand med sit Spand Heste pløje hele Landet alene, saa vilde det tage ham mindst tyve Tusinde Aar. Han skulde endda pløje hver Dag af Aaret – Helligdagene ikke medregnet, da jeg erindrer Mormors Ord om, at "Søndagspløjet Jord hviler ilde" ! Selv om han havde taget fat, straks da Istidens Bræer begyndte at vige, havde han ikke naaet at være færdig til nu.

Et lille Land ? Javel, Flyveren farer over det paa en Time, Lyntoget paa en halv Dag. Men kan det rettelig maales med andet end Oplevelsen og med eet

Menneskes Oplevelse ? Og skal han opleve alt, maa han da ikke vandre gennem Landet Skridt for Skridt, ad alle Veje og Stier? Det var maaske endda for hurtigt. Vil han virkelig kende alt, maatte han nok være lige saa grundig som Plovkarlen. Ja, det "lille" Land er alt for umaadeligt til, at et Menneske i sit korte Liv kan blive fortrolig med alle dets Hemmeligheder.

Men ensformigt er det da her ved Aarets Begravelse, vil man sige. Ja, ensformigt som dybe Erfaringer, man aldrig bliver færdig med. Landet er et Digt med faa, men store Vers. Det er en Salme. Der er Skovens tunge Vers, der Grønjordens Vers, Bakkernes, Mosens, Hegnenes Vers, og der er Pløjemarkens Salmevers. Alt bliver en Hjertets Formue.

*

Tag Ploven ind før Højtiden, lød det gamle Raad. Ellers kunne det hænde, at Ahasverus satte sig paa Ploven, og da ville der komme Misvækst.

Ahasverus, den evige, fredløse Jøde, vandrer endnu. Palæstina-spørgsmaalet, Antisemitismen, det er Skygger i Tidens Mørke, frygtelige Problemkompleks, der som tyknende Uvejrsskyer driver med hen over Skellet mellem gammelt og nyt Aar. Civilisationens Krise og dens fortvivlende, desperate Masseaand, det er ogsaa en Slags Ahasverus-spøgelse, der kan sætte sig paa vor Plov, Forstaaelsens og den gode Viljes Plov, saa der kommer Misvækst i Tankerne.

Som Verden ser ud nu, som Tiden ser ud, minder den om det sorte, dystre Vinterlandskab. Det er til at forstaa, at manges Tanker er saa forkomne, at de ikke tør tro, der sover noget Foraar under det sorte Dække.

Og i hvert Fald jeg vil hellere slutte mig til dem, der fortolker Tidens ydre Tegn mørkt, end stole paa dem, som hævder, at kan de bare komme til med deres Ideer, Løsninger, Systemer, saa skal alt nok komme paa ret Køl igen. Der er Grund til at mistro enhver Slags System, som paastaar det. I Praksis har de kæmpende Ideologier jo gjort sig medskyldige i Ulykkerne. Er Menneskehedens eneste Forraad i Kulturvinteren dens politiske, sociale og økonomiske Teorier, saa Gud naade den.

Det maa være jer Opgave, ja, jer Pligt at give os nye Tanker, vi kan leve paa ! siges der ofte indtrængende til Digtene og den Slags Folk, som ikke blot skriver eller taler om Tiden, men ligesom af en Skæbnelov er tvunget til at skrive eller tale om Tiden. Vi pløjer ! maa vi svare, det er vor Tur at være Plovkarle, men gid der efter os kommer gode Saamænd ! Anklag os, hvis vi mangler Sanddrthed og Vilje, men det er Uret at anklage os, hvis det er Profetens Evne og Gave, vi mangler. Vi maa først og fremmest pløje, vende Jorden paa de bare Marker, som Civilisationen har høstet og drevet Rovdrift paa. Tidens Tænkning, Kunst, Litteratur er ikke frodige, bløgende Kornmarker, men mørke Pløjemarken. Saadan

kom det til at gaa efter vore Oldeforældres og Bedsteforældres store Fremskridtssommer. I Generationen før os satte Løvfald og Storme ind, første Verdenskrig. Nu maa vi vide, at før der er pløjet, kan der ikke høstes.

Og nye Tanker? Led først i Laden, hvor Kulturens Høst er kørt ind i Aartusinder, og hvor der endnu under Halmdyngen maa ligge dyr Kerne, de dybe Erfaringer fra Hellas og Galilæa. Renset for Avner, Støv og Skidt, som i Tidens Løb har dækket dem til, er de sandelig nyere end nogen ny Tanke, denne slægt hidtil har fundet paa.

Og ser man saa paa det simpelt menneskelige, der kun synes trivielt og ensformigt, naar man ikke ser dybt nok i det, Barnets Liv, Kvindens Liv, Mandens Liv, Menneskets ufattelige Liv, der spænder fra et ubegribeligt mørke til et Lys, som Øjnene næsten ikke kan taale, da kan man ligne ogsaa Menneskelivet ved en stor Salme, der taler om Tvivl og Tro, Dom og Forløsning. Og man bekræfter, hvad Pär Lagerkvist kunde sige i det blodige Aar 1918: "Men välsignet vara livet, det starka, obevekliga".

Martin A. Hansen

Martin A. Hansen: "Pløjemarken", først trykt i Landet 1.1.1948, senere genoptrykt i Gyldendals Julebog 1955.